

Název činnosti:

System podávání stížností a kontroly NTA

Země:

Řecko

Kategorie činnosti:

- Přezkumy a analýza

Kontakt:

- Název instituce/ úřadu
Národní úřad pro transparentnost (NTA) – Aggelos Binis (guvernér)
- Internetové stránky:
<https://aead.gr/>
- E-mail:
grammateia@aead.gr

Hrozící riziko (rizika) podvodu

- Ostatní

Souvislosti a cíle

V roce 2019 byl řeckým zákonem č. 4622/2019 zřízen **Národní úřad pro transparentnost**, a to sloučením pěti auditních subjektů a jednoho koordinačního subjektu, jako nezávislý orgán, který má působit v rámci **koordinačních služeb pro boj proti podvodům (AFCOS)**; nyní má 503 zaměstnanců, z nichž 320 je auditorů. Národní úřad pro transparentnost představuje významnou správní reformu v oblasti boje proti korupci v Řecku.

Sloučením auditních subjektů se vyřešil problém roztržitosti a vzájemného překrývání kompetencí během auditů a posílila se role služeb AFCOS, protože nyní má Úřad operační kompetence / kompetence k provádění auditu, které uplatňuje v souladu s mezinárodními auditorskými standardy. Národní úřad pro transparentnost působí také v oblasti prevence a zvyšování v veřejného povědomí o korupci, přičemž využívá moderní metodické nástroje.

Anti-fraud cycle steps	Area covered	Single / Package	Type of Measure	New / Amendment	Scope	Reason for measure / expected results	Horizontal / sectoral
Prevention	Public procurement, corruption, conflict of interest, AFCOS, Whistleblower, Shared management and control of EU funds, antifraud or anticorruption strategy	Package	Legislative	N	Competences, powers, definition of a specific topic	ending overlapping competences, standardising auditing standards, streamlining the human resources; cost-efficiency	S
Detection			Operational	N/A	IT tools ('IT data feeding', 'Other IT'), web reporting/hotline, risk indicators, increased number of checks, structured cooperation with law enforcement and judicial authorities	Enhanced cooperation, coordination and information flow; targeting of checks and investigations	
Investigation and prosecution							

Služby AFCOS působí jako člen bez hlasovacích práv v **monitorovacích výborech** regionálních a odvětvových operačních programů. Z podnětu GR REGIO se služby AFCOS začaly při těchto monitorovacích zasedáních projevovat velmi aktivně.

Služby AFCOS na těchto zasedáních představují výsledky své práce a statistiku týkající se programů, přičemž současně prosazují potřebu většího zapojení občanů do procesu vyřizování stížností. Kromě toho zástupci a řídicí orgány (ŘO) podrobně projednávají oznámení o všech opatřeních, která mají být z jejich strany ještě učiněna.

Popis činnosti

GR REGIO také navrhlo vytvoření systému pro získávání statistických údajů týkajících se stížností. Ten vypracovaly služby AFCOS na základě vyřizování stížností a ze dvou zdrojů:

1. Z oficiálních internetových stránek ESPA (národní strategický referenční rámec) (www.espa.gr) a z oficiálních internetových stránek operačních programů (odvětvových a regionálních): Nachází se tam možnost nazvaná „Stížnosti na spolufinancované projekty“. Po zvolení tohoto odkazu z jakýchkoli internetových stránek se otevře elektronický formulář pro podávání stížností, který se odešle službám AFCOS.
2. Jsou-li stížnosti odeslány poštou ŘO nebo auditnímu orgánu (AO) (EDEL – Výbor pro finanční

kontrolu), jsou také předány službám AFCOS.

Po provedení analýzy stížností **byla zaznamenána a evidována řada prvků:**

- číslo protokolu o stížnosti / jedinečné identifikační číslo stížnosti, rok přijetí,
- označená – anonymní, jméno stěžovatele (jedná-li se o příjmení),
- služba, od které byla stížnost postoupena (přímo nebo prostřednictvím jiné služby),
- subjekt předkládající stížnost, podnikatelský plán, pokladna, programové období, název zákona, dílčí projekt, stížnost (pouze jedna kategorie), prvotní hodnocení,
- úřad, který stížnost předává, číslo protokolu předání stížnosti, fáze stížnosti (hodnocení, monitorování, vyřízení), způsobilý kontrolní subjekt stížnosti (konkrétní ŘO),
- závěrečné vyhodnocení (po zjištění způsobilého kontrolního subjektu), nápravná opatření (zamítnutí, vypracování), s konečnou platností nezpůsobilé částky (po uzavření auditu), pozorování – poznámky.

Shromáždění různých oblastí statistických údajů: počet přijatých stížností za rok, za programové období, na fond, na operační program, na kategorii stížnosti, procento stížností vyřízených/projednávaných a/nebo posuzovaných a další.

Statistické údaje jsou předloženy **monitorovacím výborům** a jsou rozděleny na tři hlavní kategorie:

1. obecné informace o Národním úřadu pro transparentnost a vývoji v oblasti podvodů se spolufinancováním (např. zřízení Úřadu evropského veřejného žalobce, začlenění směrnic),
2. celková statistika stížností pro Řecko,
3. konkrétní statistika stížností v projednávaném operačním programu.

Specifické rysy

Poslední část statistických údajů je velmi přínosná. Služby AFCOS mohou informovat **zúčastněné subjekty** o tom, kolik stížností zaslaly k přezkoumání, u kolika z nich obdržely zjištění a kolik stížností ještě zbývá k vyřízení (a jsou tedy povinny je také zkontrolovat). Užitečné **závěry** lze učinit také ohledně obvyklých tvrzení v operačním programu: Například kolik případů bylo postoupeno trestnímu stíhání (pro podezření z podvodu). Tato činnost klade **důraz na potřebu veřejného povědomí** o korupci a podvodu a na schopnost občanů podávat veřejné stížnosti, pokud odhalí něco podezřelého.

Tato činnost vytváří **pravidelnou platformu pro dialog** mezi ŘO a službami AFCOS. Vytváří prostředí pro posílení spolupráce a ujištění, že služby AFCOS a ŘO mají společný cíl. Jejich úkolem je ŘO spíše pomáhat, než je vyšetřovat.

Výstupy a výsledky

Tato činnost vytvořila **konkrétní základní linii pro porovnávání tendencí** ohledně podávání stížností v průběhu let, a může tak zřetelně zachytit snižování počtu případů podvodu a korupce v souvislosti s programy financovanými EU. S přihlédnutím ke zprávě Národního úřadu pro transparentnost z roku 2019 o operačním programu „Rozvoj lidských zdrojů, vzdělávání a celoživotní učení 2014–2020“ je zřejmé, že počet stížností se časem postupně zvyšuje, což je důkazem toho, že občané i veřejní činitelé projevují službám AFCOS důvěru. Zároveň se počet potvrzených případů podvodu, na které upozornil systém podávání stížností, významně nezvýšil. Jinými slovy, zvýšením počtu stížností občanů předložených službám AFCOS se počet potvrzených případů podvodu nezvýšil, ale spíše snížil.

A konečně je nyní běžné, že ŘO postupuje všechny **nejasné a nevyřešené případy** službám AFCOS. To v mnoha případech přineslo důležité výsledky, protože ŘO postoupily službám AFCOS zjištění a údaje, které předtím přehlédly.

Činnost Národního úřadu pro transparentnost získala uznání EK i několika místních společenských a průmyslových organizací (například Panhelénského spolku pro osoby se zdravotním postižením). Tato činnost měla také velmi pozitivní dopad jak na praktické záležitosti, jako je monitorování projednávaných stížností,

tak na zvýšení veřejného povědomí o otázkách korupce a podvodu v Řecku.

Faktory, které jsou klíčem k úspěchu

K tomu, aby tato činnost mohla být pokládána za úspěšnou, je nezbytná **přesná koordinace a komunikace** mezi příslušnými orgány, které se podvodem a korupcí v zemi zabývají. V případě řeckého Národního úřadu pro transparentnost přispělo sloučení těchto orgánů a auditních subjektů pod jednu střechu k odstranění nedorozumění a zpoždění způsobených případným překrýváním kompetencí těchto orgánů.

Neocenitelnou součástí tohoto procesu se dále ukázalo být vytvoření **interního systému**, který správně přiděluje stížnosti příslušným subjektům, a tím zajišťuje, že se dostanou ke službám AFCOS. A konečně je naprosto nezbytná **přesná analýza a vyplňování** shromážděných údajů.

Zjištěné problémy a získané poznatky

Největší problém této činnosti se objevil na začátku projektu, když se služby AFCOS začaly podílet na činnosti monitorovacích výborů. V roce 2015 obdržely ŘO první žádost o jmenování zástupce služeb AFCOS ve svých výborech. Některé ŘO zpočátku žádného nejmenovaly, protože to vyžadovalo úpravu jejich nařízení tak, aby to umožňovala, zatímco jiné ŘO zástupce/zástupkyni jmenovaly, ale udělily mu/jí hlasovací práva (přestože v žádosti bylo jasně uvedeno, že zástupce/zástupkyně tato práva mít nemá).

Teprve po určité době většina ŘO nakonec zástupce jmenovala správně, s výjimkou ŘO v rámci územních programů EÚS, na kterých se zatím služby AFCOS nepodílí.

Navíc činnost a zapojení služeb AFCOS na zasedáních monitorovacích výborů byly vyšším vedením na Ministerstvu spravedlnosti (jehož součástí byly služby AFCOS předtím, než se se vznikem Národního úřadu pro transparentnost staly nezávislým orgánem) zpočátku odmítány. Z podnětu Evropské komise se služby AFCOS začaly těchto zasedání intenzivně účastnit a nyní se v řadě svých povinností těší větší flexibilitě.

Potenciál pro převoditelnost

V jiných členských státech EU je vítána aktivní role služeb AFCOS i specifický a přehledný nástroj pro získávání užitečných statistických údajů týkajících se stížností.